לא התנערתי מערפאת בזמן

מאת יוסי שריד

כל בר דעת מבין שהסכם ציריך על כל סיוגו אחד שהוא חי־צדדי ביסודו. הסכם מחייב את שני הצדדים מרצונם, ואילו בחי־צדדיות יש משום אדנות ואף נחמנות: זה מה שצד אחד רוצה וזה גם מה שיהיה - נקודה או סימן קריאה. השאלה איפוא היא זה האם ניתן במצב נתון או משיער להשיג הסכמה האם הוא יישם במועל משיושגו והאם יי־ שמר בקפידה לאורך ימיו את השאלה ואין אחרת.

עכשיו, כשבוע לפני הבחירות בשטחים ואם ייערכו, וכחודשים לפני הבחירות בישראל, אני מוד רוי להשיב. כי בפעם קודמת התמהמהתי, איחרתי והחמצתי, ומיד שילמה על ההתמהמהות ביוקר ואתה השמאל בישראל כולה.

בעבר טעיתי כאשר לא ניע־ רתי את חנצני בעוד מועד מיאסר ערפאת. ערפאת מעולם לא היה ידיד אישי, ומעולם לא יצאתי מפגישה אתו בהכרזה - קניתי לי חבר - כפי שהכריז בנימין נתניהו, ראש ממשלה בשעתו. בתקופה מסוימת הצטייר ערפאת כשותף סביר, כאשר היה למנהיג הפלשתינאי הראשון שהכיר במדינת ישראל ומסכים להלוקת הארץ. לימים, הוא התחיל מתע־ תע, הוליך את כל העולם שולל, וברגע מסוים היה ברור שאתו רחוק כבר לא נגיע. גם לא קרוב. כבר אז היה ראוי להתנער ממנו.

ומדוע לא התנערתי כי תמיד קיוויתי שיתקן את דרכיו ויחזור למוטב. ועוד סיבה: הוא היה נשוא נבחר, העם הפלשתיני בחר בו, וחייבים לכבד את ריבונות הבי־ חירה הדמוקרטית של עם אחר, סכן. אך היתה ישראל מניחה לו הפלשתינאים מצדם פטלו את אריאל שרון כפרמיר ונם להם היו סיבות טובות לפטילה.

בין תעתועי ערפאת וישרון מרצה האינתיפאדה, המיוד הכה, אכזבותים ובתי קפה התפוצצו, מכאן ומשם נזרעו, והשמאל היי שראלי נשאר תקוע עם ערפאת כאילו היה מלין היושר שלו. לא ניתן היה לבלוע את "היושב ראש", אבל גם לא הקאנו אותו. הוא נשאר בתפקידו עד שמת: אנחנו מתנו לפניו - פוליטית.

בימי ערפאת ניסה הוויכוח - האם הוא רוצה להתקדם ולא יכול או להיפך - יכול ולא רוי צה. בנוגע ליורשו, מחמוד עבאס, אין ויכוח. הוא בוודאי רוצה והוא בוודאי לא יכול. האנרכיה בר־ שות הפלשתינית היא מוחלטת, יד איש באחיו, וגם מפלגתו של היושב ראש, הפתח, קרועה.

הסקרים האחרונים מלמ־ דים על תיק"ו צפוי בין הפתח לחמאס. אין ברירה אלא להביא בחשבון ניצחון של החמאס או כמעט ניצחון. שותפות חמאסית בממשלה הפלשתינית ובאה היא ודאית, אף כי גם ודאות באזור הזה היא בעירבון מוגבל. האם ייאות החמאס לשבת אל שולחן המו"מ ולדבר עם ישראל? האם תיאות ישראל לשבת עם נציגיו של החמאס, שעדיין לא הבירו בקיומה? בכל מקרה צפויה לשני הצדדים תקופה ארוכה למדי, וכי נראה גם מבאיבו, של הסתגלות הדדית.

האם ישראל, נאמנה לאינ־ טרס שלה, צריכה להשלים עם המתנה ממושכת, שעלולה להיי משך שנים על גבי שניים? האם באמת עומד הסכם בפתח, ודק צריך לפתוח לו את הדלתות האם שוב ייתקע השמאל הישראלי בעמדה עקרונית נכונה אך בלתי מציאותית בעליל? לישראל אין זמן לחכות לימות המשיח, עד אז היא תוסיף להידקק בכיבוש שלה, ובכך לא יהיה לה להתאושש ולי הבריא מכל זוליית.

בתיאוריה - הסכם עדיף בפועל - נסיבה חי־צדדית עדי־ פה. אפשר כמובן להיפגש עם אבו מאזן ואף מוטלץ - שוב ושוב להיפגש ולהידבר. מוטלץ גם לשמיד את מדיוזן ברטוחי, שבין כל החלשים הוא היותר חזק, אבל הדוגמה בפועל ישראל וכל אמדחיה - "כזן כבר עכשיו ליציאה ס-90% של הגדה המע־ רבית, ו-10% יסתיגו לעולם עד אשר ניתן יהיה להגיע להסכם, ליישם אותו ולשמור עליו.

לשמאל בישראל אני מציע בואת להסב יותר תשומת לב לעמדה המעודכנת של הימין הלאומני. גם הם, בניסין נתניהו וחבריו, נילו בשנה האחרונה את סוד הקסם של הסכם - אך ודק הסכם. בעבור הסכם הם אפילו מוכנים לסגת מרצועת עזה. אך לי דווקא בימין מבינים מה שבי שמאל מתקשים להבין לפי שעה: שהסכם דחוק עד מאוד, לא מע־ שי, ובינתיים אפשר להקים עוד ועוד התנחלויות ולהרחיבן, להבי שיר מאחזים לא חוקיים ולחוקם, להגביה את הגדרות והחומות, להרבות מחסומים ולבצרם, לחי בר את יהושלים היהודים־חיבר־ רים, לבתר את הגדה המערבית בתרים־בתרים, לייהר את הברזן בשיהור אותני אלים ולקצץ בב־ טיחות של כפרים פלשתינים בחורף.

18/1-06